VSTUP ABSOLVENTŮ UČITELSTVÍ 1. STUPNĚ ZŠ DO PRAXE

ENTRY INTO PRACTICE OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS AFTER UNIVERSITY STUDY

Jana Stará, Radka Wildová, Šárka Popelková

Klíčová slova: *začínající učitel, učitel primární školy, vnímání učitelské profese*
Keywords: *beginning teacher, primary school teacher, perception of the teaching profession*

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je informovat o výzkumu mezi absolventy Učitelství pro 1. stupeň ZŠ na Pedagogické fakultě UK. Cílem výzkumu bylo zmapovat jejich vnímání prvních let v praxi v pozici učitele. Zajímalo nás, jak hodnotí profesi učitele po nástupu do praxe, s jakými problémy se setkávají, jak hodnotí podporu ze strany školy v prvním období praxe a jaké jsou jejich potřeby.

Teoretická východiska v ČJ

První léta v praxi jsou pro absolventy učitelských programů zásadní. Hanušová, Píšová, Kohoutek et al. (2017) zjistili, že pouze 65 % začínajících učitelů v 1. roce praxe má v úmyslu zůstat na škole, kde působí. Zmínění autoři dále odvodili faktory, které začínající učitelé vnímají jako podporující a ohrožující. Jako podporující označují klima školy a kulturu školy, spolupráci a podporu integrace nových učitelů, jako ohrožující přetížení výukovými i jinými povinnostmi, nedostatek podpory vedení a kolegů a nepřívětivou kulturu. Ingersoll a Smith (2003) identifikovali jako časté problémy začínajících učitelů disciplínu žáků, nedostatek podpory ze strany školy, nedostatečnou motivaci žáků a nedostatek vlivu učitele na školní docházku a učitelovo rozhodování. Zdá se, že zásadní otázkou je, jak začínajícím učitelům poskytovat podporu, která by je u profese učitele udržela. Jako efektivní jsou považovány poradenské a orientační programy pro začínající učitele (indukce). (Ingersoll, 2012).

Metodologie v ČJ

Za účelem získat odpovědi na otázky, jak hodnotí absolventi Učitelství pro 1. stupeň ZŠ na Pedagogické fakultě UK profesi učitele po nástupu do praxe, s jakými problémy se v praxi setkávají, jak hodnotí podporu ze strany školy v prvním období praxe a jaké jsou jejich potřeby, byl zkonstruován učitelský dotazník. Odkaz na e-dotazník byl rozeslán e-mailem všem absolventům zmíněného programu, kteří jej ukončili v letech 2010–2019. Ze získaných odpovědí byla u otázek s volbou odpovědi zpracována jednoduchá statistika, odpovědi u otevřených otázek byly kódovány a kategorizovány.

Závěry v ČJ

V souladu s výsledky jiných výzkumů se absolventi Učitelství pro 1. stupeň ZŠ na Pedagogické fakultě UK cítí po nástupu do praxe přetíženi výukovými a administrativními povinnostmi. Zmiňují ne vždy dostatečný zájem vedení školy o kvalitu jejich výuky, chybí jim kritická zpětná vazba. Někteří z nich vypovídají o negativní zkušenosti s rodiči svých žáků a vyjadřují nesouhlas s přílišnou otevřeností škol vůči rodičům. Uvádějí, že zažívají relativně často stres. Povolání učitele charakterizují absolventi nejčastěji slovy zodpovědnost, radost a kreativita.

Souhrn příspěvku v AJ

The aim of the paper is to inform about the research among graduates of the MA programme Teaching at primary school at the Faculty of Education, Charles University. The aim of the questionnaire investigation was to map the perception of the early years in teacher practice. We wondered how the beginning teachers rated the profession after they went into practice, what problems they encountered, how they assessed school support, and what their needs were. Our respondents feel an overload of teaching and administrative duties. They mention not always enough interest from school management in the quality of their teaching, lack critical feedback. They mention negative experiences with parents of their pupils and disapproval of the excessive openness of schools to parents. They report experiencing relatively frequent stress. They characterise their profession most often with words of responsibility, joy and creativity.

Bibliografie

Hanušová, S., Píšová, M., Kohoutek, T., Minaříková, E., Janík, M., Janík, T., et al. (2017). *Chtějí zůstat nebo odejít?: začínající učitelé v českých základních školách*. Brno: Masarykova univerzita.

Ingersoll, R. (2012). Beginning Teacher Induction: What the Data Tell Us. *Phi Delta Kappan, 93*(8), 47-51.

Ingersoll, R., & Smith, T. (2003). The wrong solution to the teacher shortage. *Educational Leadership, 60*(8), 30–33.